

Stanowisko
XI Krajowego Zjazdu Lekarzy Weterynarii
z dnia 24 czerwca 2017 r.

w sprawie tworzenia Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności

Zgodnie z art. 10 ust 1 pkt 5 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1479 t.j.) stanowiącym, że jednym z zadań samorządu lekarsko-weterynaryjnego jest „zajmowanie stanowiska w sprawach stanu zdrowotności zwierząt, weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego i środowiska oraz polityki państwa w tym zakresie”, zgodnie ze składanym przez lekarzy weterynarii przyrzeczeniem, XI Krajowy Zjazd Lekarzy Weterynarii jest zobowiązany do podjęcia wszelkich działań mających na celu zagwarantowania wysokiego poziomu weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego.

XI Krajowy Zjazd Lekarzy Weterynarii apeluje do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o odstąpienie od idei konsolidacji inspekcji działających w zakresie nadzoru nad żywnością.

Zjazd stwierdza, że nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym żywności prowadzony przez Inspekcję Weterynaryjną oraz Państwową Inspekcję Sanitarną jest prowadzony w sposób całkowicie zabezpieczający polskiego konsumenta przed zagrożeniami związanymi z szeroko pojętą produkcją żywności, jej przetwórstwem oraz dystrybucją i nie wymaga poza spionizowaniem i dofinansowaniem inspekcji żadnych zmian. Wynika to z kompetencji i przygotowania merytorycznego służb odpowiedzialnych za dział gospodarki bezpośrednio wpływający na Bezpieczeństwo Zdrowia Publicznego. Nienotowana do tej pory skala eksportu polskiej żywności pokazuje, że jest ona również dobrze oceniana na rynkach zagranicznych, a nieliczne nieprawidłowości są wykrywane i bezzwłocznie likwidowane.

Dlatego też działania Rządu zmierzające do zmian w omawianym zakresie powinny z daleka idącą rozważą traktować te zagadnienia, tym bardziej że w koncepcji tworzenia Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności wg „projektu ministerialnego” nie określono ostatecznie oceny skutków regulacji. Wzmacniając finansowo i kadrowo Inspekcję Weterynaryjną, można uzyskać proponowane rozszerzenie nadzoru, bez ryzyka i wątpliwości podzielanych nie tylko przez lekarzy weterynarii, ale również przez konsumentów i liczne stowarzyszenia producentów przemysłu spożywczego.

Plany tworzenia nowego Urzędu Bezpieczeństwa Żywności wymagają stanowczych modyfikacji, jeżeliby do ich realizacji doszło, to należy podkreślić, że fundamentalną rolę odgrywa nazwa tworzonej Inspekcji, w której odnoszenie się do bezpieczeństwa żywności jedynie fragmentu sprawowanego nadzoru, stanowi zaprzeczenie dalszej treści ustawy. Tytuł aktu prawa powszechnie obowiązującego ma z definicji określać, jakiej sfery życia społecznego, bądź gospodarczego, dotyczy cały akt prawny, czego nie zapewniono w proponowanym projekcie, zawężając nazwę do bezpieczeństwa żywności. Jest naturalnym

rozwiązaniem łączenie w nazwie, wzorem chociażby FVO Biura ds. Żywności i Weterynarii, zakresu szerokiego nadzoru obejmującego tak zagadnienia weterynaryjne, jak i sektor żywności. Szczególnie że holistyczny wpływ nadzoru weterynaryjnego na Bezpieczeństwo Zdrowia Publicznego wskazano w Dyrektywie 2005/36 dotyczącej uznawania kwalifikacji zawodowych, ustalając jednocześnie zakres kształcenia pozwalający na uzyskanie wiedzy nie tylko z dziedziny praktyki lekarsko-weterynaryjnej, ale również tej odnoszącej się do wspomnianego bezpieczeństwa zdrowia publicznego. Poprzez nadzór farmaceutyczny nad stosowaniem leków weterynaryjnych, nadzór nad kontrolą pasz, materiałem biologicznym, przewozem zwierząt, żywieniem i hodowlą zwierząt, nadzór nad surowcami i produktami pochodzenia zwierzęcego, handlem zwierząt i produktami pochodzenia zwierzęcego, sektorami utylizacji, dobrostanu i zdrowia zwierząt, identyfikacji zwierząt, cross compliance, chorobami odzwierzęcymi niebezpiecznymi dla ludzi, czynnikami podlegającymi monitorowaniu oraz innymi zagrożeniami zdrowia publicznego – nadzór weterynaryjny wypełnia w 80% działania proponowanej skonsolidowanej Inspekcji. Toteż nazwa Inspekcji powinna obejmować pełny zakres nadzoru, a sama Inspekcja powinna niewątpliwie nazywać się Państwową Inspekcją Weterynarii i Żywności.

Centralnym Organem omawianego urzędu jest Główny Inspektor, który w dalszym ciągu nie posiada przymiotów, o których mowa w Opinii z 8 września 2016 r. o projekcie ustawy o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności – RL-0303-24/16 Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów, wyrażonych słowami: (...) *To zaś oznacza, że adresatem zadań z zakresu administracji publicznej nakładanych na organy Inspekcji oraz podmiotem wyposażonym w kompetencje do realizacji tych zadań będzie **Główny Inspektor, a nie jego zastępca**. Zastępca zaś, co wynika z charakteru takiego stanowiska, będzie jedynie wykonywał zadania w imieniu organu – to jest Głównego Inspektora i to w zakresie, w jakim Główny Inspektor powierzy je swojemu zastępcy. Z tego też względu w pierwszym rzędzie osoba piastująca stanowisko Głównego Inspektora powinna wypełniać **wszelkie** wymogi, które według prawodawcy dają rękojmię właściwego – zgodnego z oczekiwaniami prawodawcy – wykonania powierzonych mu zadań, zaś zastępca powinien spełniać prawem przewidziane wymogi w zakresie przekazanych przez organ – Głównego Inspektora zadań. Zatem sformułowanie w art. 7 ust. 3 wyższych wymogów wobec zastępcy Głównego Inspektora niż względem samego Głównego Inspektora budzą uzasadnione zastrzeżenia Rady. Bezsprzecznym bowiem jest, iż zgodnie z projektem ustawy Główny Inspektor nie będzie spełniał **wszelkich** wymogów, które według prawodawcy dają rękojmię właściwego – zgodnego z oczekiwaniami prawodawcy – wykonania powierzonych mu zadań.*

Będąc organem, Główny Inspektor, nie będzie posiadał kompetencji Chief Veterinary Officer (CVO) w rozumieniu prawa międzynarodowego, (terminologia przyjęta przez FAO¹, OIE², WHO³) i pomimo zapisu art. 9 ust. 1 pkt 12 projektu ustawy wskazującego w katalogu

¹ *Manual on the preparation of national animal disease emergency preparedness plans, wydanie FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF THE UNITED NATIONS Rome, 1999.*

² *veterinary Authority - means the Governmental Authority of a Member Country, comprising veterinarians, other professionals and para-professionals, having the responsibility and competence for ensuring or supervising the implementation of animal health and welfare measures, international veterinary certification and other standards and recommendations in the Terrestrial Code in the whole territory.- Glossary - Terrestrial Animal Health Code , OIE , 2016.*

zadań organu *reprezentowanie Inspekcji na zewnątrz*; nie będzie mógł brać udziału w spotkaniach na szczeblu międzynarodowym, np. *Standing Committee on the Food Chain and Animal Health* lub *Working Party of Chief Veterinary Officers*, gdzie poszczególne kraje reprezentowane są przez centralny organ weterynaryjny danego kraju. Oczywiście jest, iż osoba nieposiadająca wymaganego wykształcenia lekarza weterynarii w takich spotkaniach nie będzie brała udziału. Powyższe rozwiązanie budzi zastrzeżenia z uwagi na deprecjację merytoryczną i wizerunkową Polski na poziomie międzynarodowym i uniemożliwi naszemu krajowi skuteczne zarządzanie na forum Wspólnoty w procedurze komitetowej. Wskazywanie, że zastępca organu sprawuje funkcję Krajowego Lekarza Weterynarii, jest w omawianym przypadku bezcelowe, gdyż nie posiada on przymiotu organu i działa wyłącznie w ramach udzielonego mu przez organ centralny upoważnienia. Uznana powszechnie strukturę służb weterynaryjnych, w odniesieniu do której projekt ustawy proponuje odmienne rozwiązania, uznaje za wiążącą Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) i Bank Światowy zaangażowane w realizację prac w dziedzinie ekonomicznych skutków oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe w ramach perspektywy „Jedno zdrowie”. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna zgłasza powyższe zastrzeżenie z ufnością, iż doraźne potrzeby polityczne utworzenia *de facto* stanowiska centralnego organu weterynaryjnego dla osoby nieposiadającej podstawowego przygotowania merytorycznego w tym zakresie nie będą nadrzędne nad racją stanu i potrzebą zapewnienia właściwej obsady centralnego organu państwa, zgodnego z uznanymi normami wspólnotowymi i światowymi.

Rozwiązania strukturalne zaproponowane w projekcie tworzonej Inspekcji będą zastrzeżenia po weryfikacji ich przez pryzmat norm międzynarodowych zawartych w Kodeksie Zwierząt Lądowych OIE 2016, gdyż niezrozumiałe jest tworzenie w oparciu o legislację weterynaryjną, w rozumieniu Kodeksu OIE, Polskiej służby weterynaryjnej bez właściwych organów weterynaryjnych w rozumieniu standardów OIE, WHO, FAO i WTO. Zasady funkcjonowania służb weterynaryjnych opisane przez OIE w Kodeksie Zwierząt Lądowych w art. 3.1.2. w pkt 7 zakładają, że Służby weterynaryjne powinny być w stanie wykazać, poprzez odpowiednie ustawodawstwo, wystarczające zasoby finansowe i skuteczną organizację, że są w stanie przewidywać wymagania związane z ustaleniem i stosowaniem środków zapewniających zdrowie i dobrostan zwierząt oraz czynnościami wydawania międzynarodowych certyfikatów weterynaryjnych, a także kontrolować te wymagania i czynności. Służby weterynaryjne powinny dysponować skutecznymi systemami nadzorowania chorób zwierząt i notyfikowania problemów związanych z tymi chorobami w momencie pojawienia się problemów, zgodnie z Kodeksem zdrowia zwierząt lądowych. Należy również wykazać objęcie nadzorem populacji zwierząt. Służby powinny przez cały czas dążyć do doskonalenia osiąganych rezultatów w zakresie systemów informacji o zdrowiu

³ Globalny plan działania na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe opracowany przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) z udziałem Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) i Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE), przyjęty jednogłośnie w maju 2015 r. przez 68. Światowe Zgromadzenie Zdrowia, wzywający wszystkie państwa członkowskie Światowej Organizacji Zdrowia do wdrożenia do połowy 2017 r. krajowych planów działania dotyczących zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe- http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA68/A68_ACONF1Rev1-en.pdf?ua=1.

zwierząt i kontroli chorób zwierząt. Służby weterynaryjne powinny zdefiniować i udokumentować obowiązki i strukturę (w szczególności podległość służbową) organizacji odpowiedzialnej za wydawanie międzynarodowych certyfikatów weterynaryjnych. Należy przedstawić opis każdego stanowiska w Służbach weterynaryjnych, które wywiera wpływ na jakość ich działań. W opisach stanowisk należy podać wymagania dotyczące wykształcenia, szkoleń, wiedzy technicznej i doświadczenia.

Ustawa o powołaniu Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności nie wypełnia całkowicie powyższych warunków, dlatego XI Zjazd Krajowy Lekarzy Weterynarii popiera rozwiązania dotyczące tworzenia Urzędu Bezpieczeństwa Żywności przedstawione w obywatelskim projekcie ustawy o Państwowej Inspekcji Weterynarii i Żywności. Składają się one na stworzenie urzędu podległego Premierowi Rządu, o spionizowanej strukturze administracyjnej i opartej na administracji terenowej Inspekcji Weterynaryjnej, w której rolę organów pełnią zgodnie z normami opisanymi w przytoczonym prawie międzynarodowym lekarze weterynarii.

Prezydium Zjazdu:

Przewodniczący: Marek Mastalerek

Zastępca przewodniczącego: Tadeusz Perskiewicz

Zastępca przewodniczącego: Stanisław Winiarczyk

Sekretarz: Anna Boczoń-Borkowska

Sekretarz: Tomasz Porwan

Sekretarz: Piotr Skrzypczak

Sekretarz: Monika Toborek

.....
..... Tadeusz Perskiewicz
..... Stanisław Winiarczyk
..... Boczoń
..... Porwan Tomasz
..... Toborek